

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

The Relationship Between Transformational Leadership and
Academic Administration of Administrators Under the Office of
Phatthalung Education Service Area 2

ภัทรารุณ เหล็บหลี

Pattrawut Leblee

ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์

Dr. Jaras Atiwitayaporn

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Hatyai University

E-mail: Pattrawut.leb005@hu.ac.th

Received: 2 April 2025; Revised: 18 December 2025; Accepted: 19 December 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2568 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญาอยู่ในระดับมาก 2. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด งานจัดการเรียนการสอน งานประกันคุณภาพการศึกษา งานวัดผลและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และงานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตรอยู่ในระดับมาก 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.633

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ, การเปลี่ยนแปลง, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

This research aimed to study the relationship between transformational leadership and academic administration among school administrators in the Phatthalung Educational Service Area Office 2 during the 2025 academic year. This was a quantitative research study. The sample consisted of 274 school administrators from schools under the Phatthalung Educational Service Area Office 2. The research instrument was a questionnaire. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The research found: 1. The school administrators under the supervision of Phatthalung primary educational service area office 2 had transformational leadership in overall picture at a high level. When considering each aspect, it was found that ideological influence was highest, consideration of individuality, inspirational aspect, and cognitive stimulation were high. 2. The school administrators under the supervision of Phatthalung primary educational service area office 2 had academic administration in overall picture at a high level. When considering each aspect, it was found that educational supervision was highest, instructional management, educational quality assurance, measurement and evaluation, classroom research, education innovation and technology development, and curriculum and curriculum management, were high level. And 3. Transformational leadership and academic administration of school administrators under the supervision of Phatthalung primary educational service area office 2, in overall picture there was a positive relationship relatively high statistically significant at .01 level, a correlation coefficient (r) was 0.633.

Keywords : The relationship Between Leadership, Change, Academic Administration

บทนำ

ปัจจุบันคือยุคของการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ค่านิยม ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี และอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อองค์การอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ภายนอกเพื่อความอยู่รอดและสร้างความมั่นคงให้แก่องค์กร องค์กรจะไม่สามารถดำเนินก้าวหน้าไปได้ หากขาดบุคคลหรือกลุ่มคนที่ร่วมกันผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญและเป็นตัวหลักในการนำพาองค์กรเรียกว่า ผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (วรวัฒน์ แสงน้อยอ่อน, 2553) ที่กล่าวว่า องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน เอาชนะวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ได้นั้น ต้องอาศัยความทุ่มเท และมีส่วนร่วมของพนักงานในหน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ ในสถานการณ์ปัจจุบันผู้บริหารหรือผู้นำต้องมีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมายและการช่วยผู้คนที่ก้าวไปสู่จุดสูงสุดตามศักยภาพที่แต่ละบุคคลมีอยู่ ส่วนใหญ่จะพบว่าองค์การหลายแห่งยังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพลูกน้องได้อย่างเต็มที่

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ระบุว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมต่อสถานการณ์รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถสร้างวิสัยทัศน์ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพโดยเรียนรู้ร่วมกันความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเรียกว่าเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-based Management) ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลล้วนแต่ขึ้นกับภูมิปัญญา ความคิดอ่านและแนวปฏิบัติ ที่สร้างสรรค์ของผู้นำขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจากผู้นำ มีความสำคัญ จึงมีแนวคิดและการศึกษาในการพัฒนาความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำเกิดขึ้น สำหรับในประเทศไทยช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสม กับยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกัน มากในปัจจุบัน คือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่หรือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการใช้อิทธิพลชักนำให้ผู้อื่นเต็มใจและกระตือรือร้นในการกระทำตามที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำต้องวิเคราะห์ใน 3 มิติ คือ มิติผู้นำ มิติผู้ตาม และมิติสถานการณ์ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของกลุ่มบุคคล โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อคลี่คลายให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นแนวคิดที่เน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายในองค์กร โดยการสร้างแรงบันดาลใจและการสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเองและทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การมีผู้นำที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จด้วยวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นที่ชัดเจนจะช่วยให้องค์กรสามารถเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation): ผู้นำมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นในบุคลากรผ่านการสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและท้าทาย การกระตุ้นให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและองค์กร 2) การกระตุ้นให้คิดสร้างสรรค์ (Intellectual Stimulation): ผู้นำส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์และการท้าทายวิธีการทำงานเดิม กระตุ้นให้บุคลากรคิดวิเคราะห์และหาแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา 3) การพิจารณาเป็นรายบุคคล (Individualized Consideration): ผู้นำให้ความสำคัญและดูแลบุคลากรในองค์กรเป็นรายบุคคล โดยให้คำแนะนำ การสนับสนุน และการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมตามความต้องการของแต่ละคน 4) การมีวิสัยทัศน์ (Idealized Influence): ผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการประพฤติตน เป็นผู้นำที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง ทำให้บุคลากรในองค์กรเชื่อมั่นและเคารพนับถือ ส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 เป็นหน่วยงานการศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีความมุ่งมั่นในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ และมีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการเข้าถึงบริการการศึกษา และคุณภาพการบริหารจัดการคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจะสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ด้วยการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี และภาวะผู้นำที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการนำทางและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพในองค์กร เพื่อให้การพัฒนาทางการศึกษามีผลสัมฤทธิ์และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมได้อย่างมาก (กมล ภูประเสริฐ, 2549)

สถานศึกษา จัดเป็นองค์กรหนึ่งที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญของการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทั้งของภาครัฐหรือเอกชนมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาซึ่งสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของผู้เรียนล้วนมาจากกระบวนการบริหารงานวิชาการที่ ถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาทุกแห่ง และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของนักวิชาการ ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ สูงสุดจากการได้รับการศึกษาอันเป็นเป้าหมายของการศึกษา การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการกิจทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงการพัฒนารเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในหรือภายนอกห้องเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานหรือการดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนารเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (สินีนานู จิระพรพาณิชย์, 2562)

โลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง บทบาทของผู้นำมีความสำคัญมากในการกำหนดทิศทางและส่งเสริมการพัฒนาขององค์กร โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและเป็นจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งต้องการการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีจริยธรรม และเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมได้ การประเมินคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่ใช้ในการปรับปรุงและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน การสร้างภาวะผู้นำที่มีคุณภาพสูงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำองค์กรสู่การพัฒนาและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพได้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
- 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 121 คน จากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 114 แห่ง

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลเป็นครูผู้สอนในสังกัดจำนวน 274 คน จาก 970 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และมอร์แกน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา และการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน จำนวน 3 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2. การสร้างแรงบันดาลใจ 3. การกระตุ้นทางปัญญา 4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการตารางสังเคราะห์ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน 1. การจัดการหลักสูตร 2. งานการจัดการเรียนการสอน 3. งานการวัดผลและประเมินผล 4. งานการนิเทศภายในสถานศึกษา 5. งานการวิจัยในชั้นเรียน 6. งานการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 7. งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำราและแนวความคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างโดยกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถาม การใช้ภาษาและความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและครูผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา

แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

5) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67-1.00

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2) นำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 ในการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3) ดำเนินการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยใช้ Google Form ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทางระบบการสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ของสถานศึกษาสังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 กำหนดส่งคืนภายใน 15 วัน

4) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Productmoment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.35	.50	มาก
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.32	.54	มาก
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.32	.59	มาก
ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.30	.55	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.41	.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญาอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านงานนิเทศการศึกษา	4.50	.50	มาก
ด้านงานจัดการเรียนการสอน	4.47	.42	มาก
ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.44	.49	มาก
ด้านงานวัดผลและประเมินผล	4.41	.46	มาก
ด้านงานวิจัยในชั้นเรียน	4.38	.49	มาก
ด้านงานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.25	.55	มาก
ด้านงานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร	4.24	.54	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.40	.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านงานจัดการเรียนการสอน ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านงานวัดผลและประเมินผล ด้านงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านงานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านงานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.633

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ (จิรนนท์ เกิดม่วง, 2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับบทบาทการบริหารงานวิชาการด้าน การจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส.พ.ป.พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส.พ.ป.พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด งานจัดการเรียนการสอน งานประกันคุณภาพการศึกษา งานวัดผลและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และงานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตรอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ (วุฒิกัทร มัธยม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์, 2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร ทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดส.พ.ป.กาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป.กาญจนบุรี เขต 3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.633 สอดคล้องกับการศึกษาของ (รัชณี บุญกล้า, 2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา อย่างยั่งยืน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ดังนี้

- 1) มีการนิเทศการศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 2) มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 3) มีการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- 4) มีการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 5) มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

สรุป

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พัทลุง เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานนิเทศการศึกษา งานจัดการเรียนการสอน งานประกันคุณภาพการศึกษา งานวัดผลและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และงานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส.พ.ป.พัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.633

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงใช้กลยุทธ์ใดในการกระตุ้นทางปัญญาของบุคลากร ศึกษาองค์ประกอบใดของการกระตุ้นทางปัญญาที่ส่งผลต่อการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์ของครูและนักเรียน เพื่อให้บุคลากรมีแรงบันดาลใจในการทำงานและทำผลงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหาร สถานศึกษาแสดงออกถึงการโน้มน้าวจิตใจของบุคลากร ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มองข้ามผลประโยชน์ของตนเอง เพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษาสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวกสนับสนุนบุคลากรให้คิดแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้วด้วยวิธีการใหม่ ๆ รวมทั้งแสดงความเชื่อมั่นและมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายเดียวกันได้

1.2 ด้านหลักสูตรและงานบริหารงานหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาบทบาทของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา รวมไปถึงแนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูงแสดงให้เห็นว่าเมื่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อประสิทธิภาพของ การพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความแตกต่าง หลากหลายสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภู่อะเสริฐ. (2549). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ก.พล.ราชบัณฑิตยสถาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- จิรนนท์ เกิดม่วง. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับบทบาทการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ส.พ.ป. พระนครศรีอยุธยาเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- รัชณี บุญกล้า. (2563). รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างยั่งยืน. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- วรวัฒน์ แสงน้อยอ่อน. (2558). ผู้นำการเปลี่ยนแปลง. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2566. จาก [www.gotoknow. Org](http://www.gotoknow.org).
- วุฒิภัทร มัธยม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. 8(2), 303 - 316.
- สินีนานู จิระพรพาณิชย์. (2562). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 9(33), 256-262.